

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО
МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«01» лютого 2022

Дніпро

№ 54/2-рк/к

Приватне акціонерне товариство
«Кіровоградобленерго»

[інформація з обмеженим
доступом]

Щодо припинення дій, які
містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

Південно-східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України, на підставі доручення Голови Антимонопольного комітету України від 01.12.2021 № 13-01/1178 проведено дослідження ринку послуг з розподілу електричної енергії на території [інформація з обмеженим доступом] впродовж січня 2019 року – листопада 2021 року щодо відповідності умов договорів електропостачальника про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії умовам Типового договору електропостачальника про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, який є додатком 4 до Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг від 14. 03.2018 № 312 та наявності ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції у діях приватного акціонерного товариства «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» при укладанні договорів з електропостачальниками.

За результатами аналізу отриманої інформації встановлено наступне.

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» (далі – ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО», Товариство) є юридичною особою, зареєстрованою [інформація з обмеженим доступом].

Місцезнаходження ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО»: [інформація з обмеженим доступом].

Ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація з обмеженим доступом].

Основним видом діяльності ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» є [інформація з обмеженим доступом].

Отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» є суб'єктом господарювання.

Правову основу функціонування ринку електричної енергії становлять, зокрема, Закон України «Про ринок електричної енергії», Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Закон України «Про природні монополії», Закон України «Про захист економічної конкуренції» Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та інші законодавчі та нормативно-правові акти.

Згідно з пунктом 82 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» система розподілу електричної енергії (далі - система розподілу) - система ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикачів, що використовується для розподілу електроенергії.

Відповідно до пункту 56 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» оператор системи розподілу - юридична особа, відповідальна за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу і забезпечення довгострокової спроможності системи розподілу щодо задоволення обґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення енергоефективності.

На підставі положень статті 8 Закону України «Про ринок електричної енергії» господарська діяльність з розподілу (передачі) електричної енергії, здійснення функцій оператора ринку провадиться на ринку електричної енергії за умови отримання відповідної ліцензії, яка видається регулятором – Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг у встановленому законодавством порядку (далі – НКРЕКП, Регулятор).

Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, затверджені постановою НКРЕКП від 27.12.2017 № 1470 (далі – Ліцензійні умови).

ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» набуло права на провадження ліцензованої діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності, а саме на території [інформація з обмеженим доступом] в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно з законодавством) на підставі ліцензії, виданої відповідно до постанови НКРЕКП від 13.11.2018 № 1416 (далі – Постанова НКРЕКП № 1416).

Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» є оператором системи розподілу (далі – ОСР, Оператор системи).

Аналіз становища ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» на ринку послуг з розподілу електричної енергії проведено з урахуванням вимог Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку (далі – Методика), затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605.

Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема, особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктами господарювання.

Отже, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- оператор системи розподілу – ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО»;
- послуги з розподілу електричної енергії.

Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні, чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

Послуги з розподілу електричної енергії є платними.

Так, частиною першою статті 7 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що на ринку електричної енергії державному регулюванню підлягають тарифи на послуги з розподілу електричної енергії.

Згідно з частиною четвертою статті 7 Закону України «Про ринок електричної енергії» тарифи на послуги з розподілу електричної енергії розраховуються незалежно від відстані, на яку вона передається та розподіляється.

Тарифи на послуги з розподілу можуть складатися з декількох ставок, зокрема, за користування потужністю електричних мереж.

Таким чином, послуги з розподілу електричної енергії є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО».

Основними споживачами послуг з розподілу електричної енергії виступають постачальники електричної енергії, які отримували зазначені послуги відповідно до укладених із ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» договорів, а також суб'єкти господарської діяльності та фізичні особи, що використовують електричну енергію для власних потреб на підставі укладених договорів.

Відповідно до пунктів 5.1. – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є: подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо; наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи); відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

При проведенні дослідження враховано, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані. Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

Відповідно до пункту 78 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» розподіл електричної енергії (далі - розподіл) - транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії.

Постачання електричної енергії споживачам електропостачальника - суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам, що використовують енергію для власних потреб, є неможливим без одночасного надання послуг з розподілу електричної енергії (передачі енергії місцевими (локальними) електричними мережами).

Послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не мають еквівалентних товарів-замінників.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій.

Статтею 1 Закону України «Про природні монополії» передбачено наступні визначення: природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги) (далі - товари); суб'єкт природної монополії - суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.

Згідно з наведеним у абзаці восьмому частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сфері розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами).

Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, а також діяльність суб'єктів господарювання на суміжних ринках підлягає ліцензуванню відповідно до закону.

Окрім цього, статтею 45 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що діяльність з розподілу електричної енергії підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства.

Відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про природні монополії», Зведеного переліку суб'єктів природних монополій, розміщеного на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України www.amcu.gov.ua, ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» є суб'єктом природної монополії на ринку надання послуг з розподілу електричної енергії на території [інформація з обмеженим доступом]. Постачання електричної енергії споживачам належить до суміжних ринків, що регулюються відповідно до Закону України «Про природні монополії» (абзац шостий частини першої статті 6 цього Закону).

З урахуванням наведеного, ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» в територіальних межах [інформація з обмеженим доступом] не має конкурентів на ринку послуг з розподілу електричної енергії, а відтак споживачі цих послуг (зокрема, постачальники електричної енергії) не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів є неможливим або недоцільним.

Пунктом 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 27.12.2017 №1470 визначено, що місце провадження господарської діяльності – територія (або частина території) адміністративно-територіальної одиниці, де розташована система розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, здобувача ліцензії (ліцензіата), та електричні мережі інших власників, які приєднані до мереж здобувача ліцензії (ліцензіата) (з якими

укладені відповідні договори згідно із законодавством), які не мають ліцензії на розподіл електричної енергії, яку здобувач ліцензії (ліцензіат) зазначив у документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку). Якщо на території адміністративно-територіальної одиниці розташовані системи розподілу електричної енергії інших ліцензіатів з розподілу електричної енергії, то місце провадження діяльності кожного з цих ліцензіатів визначається відповідно до території розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, здобувача ліцензії (ліцензіата), та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж здобувача ліцензії (ліцензіата) (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством).

Відповідно до Постанови НКРЕКП [інформація з обмеженим доступом] ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» видана ліцензія на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності, а саме на території [інформація з обмеженим доступом] в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно з законодавством).

ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» в територіальних межах [інформація з обмеженим доступом] в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) не має конкурентів на ринку, отже, споживачі електропостачальника, електроустановки яких приєднані до системи розподілу електричної енергії ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО», суб'єкти господарювання, що постачають електричну енергію цим споживачам, не мають можливості отримувати такі послуги від інших ліцензіатів.

Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

Часовими межами ринку послуг з розподілу електричної енергії визначено період січень 2019 року – листопад 2021 року, оскільки дослідження Відділення, а також й відповідна інформація, наведена у листі ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» від 17.12.2021 № 7608/05/07 (вх. Відділення від 20.12.2021 №54-01/3697) стосувались саме вказаного періоду часу.

В зазначений період структура даного ринку не змінювалась.

Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

У той же час, з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) електричних мереж, потенційні конкуренти ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» на ринку послуг із розподілу електричної енергії на території Кіровоградської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у його власності, відсутні.

Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової

інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

Основним бар'єром вступу на ринок послуг з розподілу електричної енергії є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності об'єктів електроенергетики (електричних станцій, підстанцій, мереж, призначених для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача) та необхідністю отримання ліцензії на здійснення діяльності з передачі електричної енергії (місцевими) локальними електричними мережами.

Впродовж січня 2019 – листопада 2021 року ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» здійснювало діяльність із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) на підставі ліцензії, виданої відповідно до Постанови НКРЕКП № [інформація з обмеженим доступом], якою також визначені межі території здійснення ліцензованої діяльності, яка не перетинається з територією діяльності інших суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність на вказаному ринку.

Отже, ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» здійснює діяльність з розподілу електричної енергії виключно в межах території, на якій розташовані електричні мережі, які перебувають у його власності або господарському віданні.

Таким чином, становище ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» протягом січня 2019 року – листопада 2021 року та станом на січень 2022 на ринку послуг з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності, а саме на території [інформація з обмеженим доступом] в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) року має ознаки монопольного (домінуючого).

Основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними, у відповідності з пунктом другим статті 2 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначаються нормативно-правовими актами, зокрема: Кодексом системи передачі, затвердженим постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 309 (далі – Кодекс № 309), Кодексом систем розподілу затвердженим постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 310 (далі – Кодекс № 310), Кодексом комерційного обліку, затвердженим постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 311 (далі – Кодекс № 311), а також Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 312 (надалі – Правила № 312).

Відповідно до пункту 11.2.2. глави 11.2. розділу XI Кодексу № 310 Договір про надання послуг з розподілу електричної енергії між ОСР та споживачем та Договір про надання послуг з розподілу електричної енергії між ОСР та електропостачальником укладаються відповідно до умов Правил роздрібного ринку електричної енергії (Правил № 312).

Згідно пунктом 1.2.5. глави 1.2 розділу I Правил № 312, Оператор системи забезпечує на своїй території діяльності недискримінаційний доступ до електричних мереж електропостачальнику, який має намір здійснювати діяльність з постачання електричної енергії споживачам, електроустановки яких приєднані на території діяльності відповідного оператора системи. Оператор системи укладає договір електропостачальника про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії, зміст якого визначається оператором системи на основі Типового договору електропостачальника про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії (далі – Типовий договір), який є додатком 4 до цих Правил та укладається з кожним електропостачальником, який звертається до оператора системи.

На підставі пункту 2.1.15 глави 2.1. розділу II Правил № 312 Оператор системи не має права відмовити електропостачальнику, який звертається щодо укладення договору електропостачальника про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії споживачам, електроустановки яких приєднані до електричних мереж на території здійснення діяльності відповідного оператора системи.

Відповідно до пункту 2.1.16 глави 2.1. розділу II Правил № 312 договір електропостачальника про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії є публічним договором приєднання, зміст якого визначається оператором системи на основі

типового договору, що є додатком 4 до цих Правил, оприлюднюється на офіційному веб-сайті оператора системи та укладається шляхом надання електропостачальником заяви-приєднання.

Відповідно до наведеного у пункті 4.28. розділу IV Правил № 312 оплата послуг, наданих оператором системи, здійснюється за тарифами, які встановлюються Регулятором відповідно до затвердженої ним методики. Тарифи на послуги оператора системи оприлюднюються операторами систем у порядку та строки, визначені нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

У положеннях пункту 5.1.2 глави 5.1 розділу V Правил № 312 зазначені обов'язки Оператора системи, зокрема:

- укладати договори з усіма споживачами, об'єкти яких розташовані (приєднані до електричних мереж та підключені) на території діяльності оператора системи, а також з усіма електропостачальниками, які мають намір постачати електричну енергію на території оператора системи, за формою та у порядку, передбаченими цими Правилами;
- надавати послуги з передачі (розподілу) електричної енергії та доступ до своїх електричних мереж на недискримінаційній та прозорій основі за тарифами, встановленими Регулятором.

Тобто, порядок укладання Договору про надання послуг з розподілу електричної енергії між ОСР та електропостачальником, зміст Типового договору, його редакція визначена та затверджена нормативними документами Регулятора (Кодексом систем розподілу затвердженим постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 310, Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 312).

Як наведено у пункті 1.2 Типового договору, умови Договору є однаковими для всіх електропостачальників та розроблені відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» та Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 312.

На підставі пункту 2.2. Типового договору Постачальник здійснює придбання та оплату послуг з розподілу (передачі) електричної енергії згідно з умовами глави 3 цього Договору за сукупністю споживачів Постачальника, які згідно з умовами договорів про постачання електричної енергії (комерційних пропозицій Постачальника) здійснюють оплату послуг з розподілу (передачі) електричної енергії у складі вартості (ціни) електричної енергії Постачальника, та інших послуг Оператора системи згідно з порядком розрахунків, який є додатком 1 до цього Договору.

Слід зазначити, що зміст додатку № 1 «Порядок розрахунків» до Типового договору не визначено нормативними документами.

Згідно з зазначеним у п. 10.1 Типового договору додатки до цього Договору оформляються сторонами письмово в паперовій формі, підписуються уповноваженими особами обох Сторін.

Цей Договір може бути змінений у разі внесення змін або скасування нормативно-правових актів, що регулюють відносини між Оператором системи та Постачальником.

Одночасно, пунктом 10.2. Типового договору передбачено, що взаємовідносини Сторін, не врегульовані цим Договором, вирішуються відповідно до чинного законодавства.

Таким чином, порядок розрахунків (Додаток № 1) розробляється оператором системи розподілу з урахуванням вимог чинного законодавства.

Згідно з частиною другою статті 633 Цивільного кодексу України умови публічного договору встановлюються однаковими для всіх споживачів, крім тих, кому за законом надані відповідні пільги.

На офіційному сайті ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» [інформація з обмеженим доступом] розміщено Договір електропостачальника про надання послуг з розподілу електричної енергії (далі – Договір електропостачальника), предметом якого є надання послуг з розподілу електричної енергії, який встановлює порядок та умови передачі (розподілу)

електричної енергії споживачам електропостачальника як послуги Оператора системи, також на даному сайті розміщені додатки до цього Договору.

На Вимогу Відділення від 07.12.2021 № 54-02/4933 про надання інформації ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» листом від 17.12.2021 № 7608/05/07 повідомило, що форму договорів (в редакції станом на 06.12.2021), що розміщені на офіційному веб-сайті [інформація з обмеженим доступом] та пропонуються/пропонувалися для підписання електропостачальникам про надання послуг з розподілу електричної енергії затверджено Наказом Товариства від 18.06.2020 № О-83 «Про затвердження форми договору електропостачальника про надання послуг з розподілу електричної енергії».

Договір електропостачальника, запропонований ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» для укладання електропостачальникам, які отримали доступ до системи розподілу (передачі) електричної енергії на території провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії ОСР на адміністративній території [інформація з обмеженим доступом], за змістом є переважно ідентичним з Типовим договором.

Однак, пунктом 10.1. Договору електропостачальника з ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» затверджені додатки до Договору електропостачальника, а саме: Додаток № 1 «Заява–приєднання», Додаток № 2 «Порядок розрахунку за послугу з розподілу електричної енергії», Додаток № 3 «Порядок виконання Оператором системи послуг з відключення та підключення об'єктів електричної енергії споживачів Постачальника», Додаток № 4 «Акт узгодження фактичних обсягів розподілу електричної енергії», Додаток № 5 «Акт приймання-передачі послуг з розподілу електричної енергії» форми або зміст, яких не передбачені Типовим договором, а отже їх форма і зміст визначені Оператором системи.

У додатку 2 «Порядок розрахунку за послугу з розподілу електричної енергії» до Договору електропостачальника, в редакції станом на 06.12.2021, розміщеному на офіційному веб – сайті [інформація з обмеженим доступом] пунктом 17 передбачене наступне (початок цитати): «... за перевищення заявленого обсягу в розрахунковому періоді, Постачальник сплачує Оператору системи штраф у розмірі 3% від вартості різниці фактично розподілених та заявлених обсягів ...» (кінець цитати).

Слід зазначити, що застосування вищезазначених штрафних санкцій не передбачено Законом України «Про ринок електричної енергії», положеннями Правил № 312 та умовами Типового договору. До того ж, електропостачальники фактично не мають технічної можливості якимось чином коригувати обсяги споживання електричної енергії кінцевим споживачам.

На вимогу Відділення від 07.12.2021 № 54-02/4933 ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО», у листі від 17.12.2021 № 7608/05/07 з додатком у вигляді реєстру повідомило, що станом на дату запиту, у 2019, 2020 і 2021 роках укладено 539 Договорів з електропостачальниками, які отримали доступ до системи розподілу (передачі) електричної енергії на території провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії ОСР на адміністративній території [інформація з обмеженим доступом].

За результатами аналізу наданої інформації Відділенням встановлено, що застосування штрафу у розмірі 3% від вартості різниці фактично розподілених та заявлених обсягів передбачене лише в [інформація з обмеженим доступом] Договорах, які були укладені в період з липня 2020 по листопад 2021, що становить близько 49% від загальної кількості договорів за реєстром, на відміну від [інформація з обмеженим доступом] договорів (51% від загальної кількості), укладених з січня 2019 по липень 2020 у яких застосування штрафів не передбачено.

Отже, виходячи з наведеного, у чинних Договорах електропостачальника, укладених ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» з постачальниками електричної енергії у період з липня 2020 по листопад 2021 року містяться необґрунтовані умови щодо сплати електропостачальником на користь Оператора системи, штрафу у розмірі 3 % від вартості різниці фактично розподілених та заявлених обсягів перевищення заявленого обсягу в розрахунковому періоді, які неможливо було б встановити за умов значної конкуренції на

ринку; а у аналогічних чинних договорах, укладених у період з січня 2019 по липень 2020 року ці умови відсутні.

Договори електропостачальника, укладені у вищезазначені періоди є рівнозначними. Об'єктивних причин, якими можна було б виправдати включення до частки таких договорів вищезгаданих необґрунтованих умов, ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» не наведено.

Втім, ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» на вимогу Відділення від 07.12.2021 № 54-02/4933 у листі від 17.12.2021 № 7608/05/07 повідомило (початок цитати): «... до жодного з електропостачальників, з якими укладено договори про надання послуг з розподілу електричної енергії, не застосовувався штраф, визначений п. 17 додатку № 2 до договору електропостачальника про надання послуг з розподілу електричної енергії...» (кінець цитати).

Таким чином дослідженням встановлено, що всупереч вимогам нормативних документів, а саме: Кодексу систем розподілу затвердженого постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 310, Правилам роздрібного ринку електричної енергії, затвердженим постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 312, ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» встановлені необґрунтовані умови у 49% чинних Договорів електропостачальника, укладених з електропостачальниками, які отримали доступ до системи розподілу (передачі) електричної енергії на території провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії ОСР на адміністративній території [інформація з обмеженим доступом], щодо сплати штрафу у розмірі 3 % від вартості різниці фактично розподілених та заявлених обсягів перевищення заявленого обсягу в розрахунковому періоді, але при цьому у 51% аналогічних чинних Договорів електропостачальника, застосування такого штрафу не передбачено.

Ринок постачання електричної енергії є конкурентним, але його функціонування неможливе без одночасного надання послуг з розподілу електричної енергії (передачі енергії місцевими (локальними) електричними мережами), тобто, зазначені дії ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» можуть мати вплив на конкуренцію на ринку постачання електричної енергії, створюючи для суб'єктів господарювання – електропостачальників нерівні умови.

Зазначені дії ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» також можуть мати негативний економічний вплив на функціонування об'єктів суб'єктів господарювання – споживачів електропостачальника, а саме: здорожчання послуг постачання електричної енергії, переривання у наданні послуг постачання електричної енергії, а також настання інших негативних економічних наслідків.

Така поведінка ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами на території Кіровоградської області, в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО», обмежує потенціал підприємництва не сприяє розвитку суб'єктів господарської діяльності – електропостачальників, а навпаки створює несприятливе економічне та правове середовище для ведення господарської діяльності.

Такі дії ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» були б неможливими за умов конкуренції на ринку послуг з розподілу електричної енергії, адже у такому випадку електропостачальники мали б можливість обирати між кількома надавачами послуг, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого надавача послуг з розподілу електричної енергії.

Враховуючи наведене, дії ПрАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО», які полягають у:

– встановленні у Договорах електропостачальника, укладених з електропостачальниками, які отримали доступ до системи розподілу (передачі) електричної енергії на території провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії ОСР на адміністративній території [інформація з обмеженим доступом], необґрунтованих умов щодо сплати штрафу у розмірі 3 % від вартості різниці фактично розподілених та заявлених обсягів перевищення заявленого обсягу в розрахунковому періоді, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2

статті 50 та визначеного пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;

Згідно із частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Відповідно до частини 1 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.

Ураховуючи наведене, керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482 (зі змінами та доповненнями), адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає такі обов'язкові до розгляду,

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Приватному акціонерному товариству «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО» [інформація з обмеженим доступом] припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачено пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», шляхом:

1. Приведення договорів електропостачальника про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії у відповідність до типового договору електропостачальника про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, який є додатком 4 до Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг від 14. 03.2018 № 312;

2. Інформування електропостачальників, з якими укладені договори електропостачальника про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, умови яких не відповідають типовому договору електропостачальника про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, який є додатком 4 до Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг від 14. 03.2018 № 312, про можливість переукладання та/або внесення змін до таких договорів на предмет відповідності типовому договору.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Згідно з частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело

до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Про результати розгляду рекомендацій та про вжиті заходи повідомити Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у **десятиденний строк** з дня їх отримання, надавши при цьому завірені належним чином копії документів, підтверджуючих їх виконання.

Голова адміністративної колегії:

Дмитро МЕЛЬНИК